

สถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี

วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์*

(วันรับบทความ: 25 มกราคม 2563/ วันแก้ไขบทความ: 25 มิถุนายน 2563/ วันตอบรับบทความ: 30 มิถุนายน 2563)

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ คือ ผลการวิจัยส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “มาตรการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี”¹ โดยผู้เขียนต้องการนำเสนอประเด็นเรื่องสถานการณ์การเล่นการพนันในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดีมีเยาวชนเดินทางข้ามฝั่งไปเล่นการพนันในบ่อนการพนันของประเทศเพื่อนบ้านจริง แต่ลักษณะการเล่นดังกล่าวเป็นเพียงการเล่นแบบครั้งคราวไม่ได้มีการเล่นเป็นอาชีพ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี ปรากฏข้อมูลได้แก่ ความเห็นเกี่ยวกับเยาวชนต่อการพนันในพื้นที่ชายแดนปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นไม่แน่ใจต่อประเด็นเรื่องการเล่นการพนัน ในประเด็นเกี่ยวกับประสบการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่เริ่มเล่นจากเล่นการพนันประเภทน้ำเต้าปูปลา/ ไฮโล ในประเด็นเหตุผลที่ทำให้เยาวชนเข้าสู่วิถีแห่งการพนัน คือ คือ อยากลอง/เสี่ยงโชค โดยเยาวชนในพื้นที่เริ่มเข้าสู่บ่อนการพนันอายุต่ำสุด 5 ปี จนถึง 18 ปี ทั้งนี้ผลวิจัยยังปรากฏให้เห็นภาพว่านอกจากในบ่อนคาสิโนแล้ว เยาวชนยังมีการเล่นการพนันในบริเวณบ้านและชุมชนมากไปกว่านั้นเยาวชนจำนวนหนึ่งเข้าสู่การเล่นการพนันแบบออนไลน์ สำหรับประเด็นเรื่องเงินที่ใช้เล่นการพนันพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ใช้เงินเก็บตนเองและเงินที่ผู้ปกครองให้ ท้ายสุดปัญหาที่เยาวชนต้องเผชิญหลังจากเข้าสู่วิถีแห่งการพนัน คือ การเสียการเรียน การลักทรัพย์ ปัญหายาเสพติด และพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เป็นต้น ข้อเสนอแนะในงานวิจัย 1. การแก้ไขปัญหาคือสถานการณ์การพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวต้องให้คำปรึกษาและอบรม ชัดเจน ต่อเยาวชน รวมถึงไม่สร้างวัฒนธรรมแบบอย่างของการเล่นการพนัน 2. ในระดับชุมชนมีการปรึกษารื้อกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการสร้างหลักสูตรเสริมในประเด็นเรื่องการเล่นการพนันเพื่อที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนและชาวบ้านในอำเภอแม่สอด 3. การบูรณาการหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นกลไกสำคัญในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน อันได้แก่ ประชาสังคม ผู้ประกอบการชาวบ้าน ในการสร้างคณะกรรมการติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์และจะต้องมีการสำรวจปัญหาการเก็บข้อมูลเชิงสถิติ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน

คำสำคัญ: การพนัน/ เยาวชน/ ชายแดนแม่สอด - เมียวดี

* อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์ (หัวหน้าโครงการวิจัย) โครงการวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันปัญหาการเล่นพนันของเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี เป็นโครงการวิจัยภายใต้ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน | CENTER FOR GAMBLING STUDIES, คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับทุนสนับสนุนวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

Gambling by Thai youths at the Mae Sod - Myawaddy border

Wasan Pounpunwong^{*}

(Received Date : January 25, 2020, Revised Date : June 25, 2020, Accepted Date : June 30, 2020)

Abstract

This article forms part of the research project - 'Preventive measures to combat the gambling problem of Thai youths at the Mae Sod - Myawaddy border'. The gambling situation of Thai youths is presented at the border, and 'mixed methodology research' is used to analyze the results. Findings revealed that Thai youths cross the Mae Sod - Myawaddy border to gamble. Most of the youths are not aware of the dangers of becoming addicted to gambling. They begin their gambling journey by playing 'Fish Prawn Crab' or 'Sicbo' to gain experience. One reason that leads them down the gambling route is the excitement of taking risks. Some youths are as young as 5 years old. Results also revealed that the youths join casinos and gambling dens in nearby homes within the community, while others participate in online gambling. Most of the youths waste their own money on gambling as savings and money given to them by their parents. Youths who join the gambling route have no time to study. Many take to stealing and become drug addicts with aggressive behavior. Some suggestions to resolve these problems include 1. Resolving the youth gambling situation at the Mae Sod - Myawaddy border must begin with support from their families. The children require guidance and discipline to avoid taking their first steps on the slippery path to gambling addiction. 2. People in the community should discuss this situation with local education institutions. Additional courses should be instigated to educate the youth and people in Mae Sod district about the dangers of gambling through information dissemination, and 3. Government sector units are key to integrating cooperation with other sectors such as civil society, entrepreneurs and local people. A committee should be established to monitor the situation, explore the problem and collect statistical data related to these gambling issues.

Keywords: Gambling/ Youth/ Mae Sod - Myawaddy border

^{*} Lecturer, Political Science, College of Local Management and Development Pibulsongkram Rajabhat University.

บทนำ

พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแม่สอด - เมียวดีเป็นพื้นที่เอื้อต่อการเติบโตของบ่อนการพนันเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นพื้นที่ผ่อนปรนและการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษภายใต้กฎหมายการลงทุนส่งผลให้บ่อนการพนันและคาสีโนตลอดแนวชายแดนไทย - เมียนมากลายเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย และอนุญาตให้เกิดการตั้งบ่อนอย่างครบวงจร ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้คาสีโนบริเวณชายแดนไทย - เมียนมาเติบโต คือ รัฐสนับสนุนให้เกิดการสัมปทานเพื่อให้คาสีโนเป็นเป้าหมายในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจคาสีโนมีทั้งชาวเมียนมา ไทย จีน และออสเตรเลีย และมีกลุ่มคนที่หลากหลาย เช่น ข้าราชการ ผู้มีอิทธิพล และนักการเมือง เนื่องจากผลประโยชน์และการขยายตัวอย่างรวดเร็วของธุรกิจเป็นสิ่งที่ดึงดูดและจูงใจให้กลุ่มคนต่าง ๆ เกิดความอยากเข้ามามีบทบาทในธุรกิจดังกล่าว ทั้งนี้กลุ่มนักลงทุนในธุรกิจคาสีโนในฝั่งเมียวดีบริเวณแม่น้ำเมยเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพลที่มีเครือข่ายระดับชาติและมีประสบการณ์ในการทำบ่อนจากชายแดนอื่น ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์ทางอำนาจกับรัฐบาลตั้งแต่ก่อนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดและเมียวดี (วศิน ปัญญาวุธตระกูล, 2560, น.79-100) ทั้งนี้รวมถึงนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษของรัฐที่มีการจัดระเบียบคาสีโนชายแดนของรัฐ เพื่อนำกฎหมายพิเศษเข้ามาควบคุมและจัดการในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชายทุน (วสันต์ ปัญญาแก้ว, 2561, น.11-12)

ภายหลังการประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอดและเมียวดี รัฐบาลเมียนมาได้นำกฎระเบียบด้านการลงทุนมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเปิดโอกาสให้นักธุรกิจและนักลงทุนจากต่างชาติเข้ามาลงทุนในลักษณะสัมปทานในธุรกิจต่าง ๆ ถึง 42 โครงการเพื่อเอื้อให้เกิดการดึงดูดนักลงทุนมาใช้บริการคาสีโน เช่น ธุรกิจโรงแรมและธุรกิจการบริการอย่างเป็นทางการ เป้าหมายเพื่อสร้างความสมบูรณ์แบบให้แก่ คาสีโนในรูปแบบสถานบริการครบวงจรหรือคอมเพล็กซ์ (complex) ที่มุ่งเน้นความสะดวกสบายให้แก่ผู้ใช้บริการ จากสถานการณ์นี้ชี้ให้เห็นถึงการสนับสนุนธุรกิจคาสีโนของรัฐโดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือ (วศิน ปัญญาวุธตระกูล , 2560, น.79-100) ปัจจุบันในพื้นที่เขตเศรษฐกิจแม่สอด - เมียวดี มีบ่อนคาสีโนหลัก ๆ ได้แก่ เมียวดีคอมเพล็กซ์และสตาร์คอมเพล็กซ์ ซึ่งเป็นคาสีโนครบวงจร ตั้งอยู่บริเวณริมน้ำเมย อย่างไรก็ตาม ยังมีคาสีโนเปิดเพิ่มขึ้นมาอีก 6 แห่ง ได้แก่ กาแลกซี่ วินซ์ โลออน คอมเพล็กซ์ ชัน ซิตี แจ็ค ดราก้อน ไนท์ และสตาร์ คอมเพล็กซ์ ซึ่งตั้งอยู่ในย่านที่มีกองกำลังพิทักษ์ชายแดนควบคุมดูแล (รัตพงษ์ สอนสุภาพ, 2561, น.11-52) กล่าวได้ว่า ปัจจัยแห่งการเติบโตขึ้นของบ่อนคาสีโนสองฟากฝั่งแม่น้ำเมยเกิดจากการสนับสนุนและผลักดันโดยรัฐอย่างเป็นทางการ

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่าสถานการณ์การเล่นการพนันในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี เกิดขึ้นจากหลายปัจจัย หนึ่งในปัจจัยหลักที่สำคัญ คือ องค์ประกอบในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของรัฐไทยและรัฐกะเหรี่ยง (Karan State) ในประเทศเมียนมา ที่มุ่งหวังให้บ่อนการพนันหรือคาสีโนเป็นธุรกิจในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน โดยรัฐได้เอื้อประโยชน์ให้กับนายทุนอย่างมหาศาลส่งผลต่อการขยายตัวของบ่อนการพนันและนำไปสู่สาเหตุของเด็กและเยาวชนเข้าไปพัวพันกับการเล่นการพนันได้ทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ รวมถึงการเล่นการพนันที่เป็นกรณีชั่วคราวจนนำไปสู่การติดการพนัน และในส่วนนี้จะกล่าวถึงบริบททางพื้นที่แม่สอด - เมียวดี ในด้านเศรษฐกิจที่ผลักดันโดยรัฐอันส่งผลให้เกิดการขยายตัวของบ่อนการพนันในพื้นที่ชายแดน รวมถึงพฤติกรรมการเล่นการพนันในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดน

ทั้งนี้ ปรากฏการณ์ว่าด้วยเรื่องการเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนเริ่มเห็นภาพขึ้นมาอย่างชัดเจนภายใต้กระแสโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) โดยความเป็นโลกาภิวัตน์ดังกล่าวได้ทำให้การเล่นการพนันถูกนิยามและตีความความหมายใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะของกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวของทุน แรงงาน เงินตรา และความบันเทิง ดังนั้น การเล่นการพนันจึงไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่เป็นถือว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความเป็นพลวัต (dynamic) สูงและพร้อมที่จะสั่นไหวไปในกระแสของโลกาภิวัตน์ภายใต้การบังคับบัญชาของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีทุนนิยม ผลของการนิยามการเล่นการพนันในยุคโลกาภิวัตน์นี้ ทำให้อ่อนการพนันกลายเป็นพื้นที่ที่มีความทันสมัยครบเครื่องไปด้วยกิจกรรมเพื่อความบันเทิงและความผ่อนคลายนอกเหนือจากการเล่นการพนัน อาทิ โรงแรม รีสอร์ท ผับ ร้านค้าปลอดภาษี และร้านอาหารเป็นต้น สำหรับในประเด็นเรื่องสถานการณ์การเล่นพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี กำลังจะสะท้อนให้เห็นภาพว่าพื้นที่ชายแดนถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้อ่อนการพนันขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้พื้นที่ชายแดนเป็นพื้นที่ของมิติทางด้านเศรษฐกิจสี่เทาและสีดำประกอบไปด้วย การค้าสินค้าหนีภาษี การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี และการค้าของผิดกฎหมายต่าง ๆ การเกิดขึ้นของอ่อนการพนันเป็นผลทำให้กิจกรรมเหล่านี้สามารถสอดแทรกได้อย่างสะดวกและง่ายมากขึ้น (วสันต์ ปัญญาแก้ว, 2561, น.7) ด้วยเหตุนี้อ่อนการพนันที่เกิดขึ้นจึงกลายเป็นจุดขายของการดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมทั้งผลักดันให้เกิดการพัฒนาพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตากให้กลายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนซึ่งประกอบไปด้วยอ่อนการพนันในระดับใหญ่และระดับเล็กตลอดพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์การเล่นการพนันในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี

วิธีการวิจัย

บทความวิจัยฉบับนี้ในการนำเสนอประเด็น “สถานการณ์การเล่นการพนันในเด็กและเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี” ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed methods research) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research)

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

ประชากร คือ เยาวชนในพื้นที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา จำนวนทั้งหมด 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสรรพวิทยาคม วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด โรงเรียนเทศบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (โรงเรียนเทศบาล 5) และโรงเรียนภัทรวิทยา (เอกชน) รวมทั้งสิ้น 3,746 คน (จัดเก็บข้อมูลวันที่ 3 มกราคม 2562 จากทั้งหมด 4 โรงเรียน)

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มเยาวชนในพื้นที่อายุ 15 ปี - 24 ปีและศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา จำนวนทั้งหมด 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสรรพวิทยาคม

วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด โรงเรียนเทศบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (โรงเรียนเทศบาล 5) และโรงเรียนภัทรวิทยา (เอกชน) โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามแบบโควตา (quota sampling) ซึ่งหมายถึงกำหนดโควตาของจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไว้ 400 คน โรงเรียนละ 100 คน

1.2 เครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือคือแบบสอบถามเชิงสำรวจความคิดเห็น (survey questionnaire sample) จำนวน 400 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตั้งอยู่บนฐานของวัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพนัน ตอนที่ 3 การรับรู้ต่อมาตรการป้องกันปัญหาการพนัน ตอนที่ 4 ประสพการณ์และผลกระทบจากการเล่นพนัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการ pre test เยาวชนในพื้นที่จำนวน 30 คน แล้วแก้ไขปรับปรุงจนได้แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้ การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ทดลองกับเยาวชนไทยในพื้นที่ชายแดนแม่สอด – เมียวดี 1 คน ต่อ 1 แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (alpha coefficient) ของครอนบาค (cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น คือ 0.881 (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2557, น.58)

1.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเชิงสำรวจความคิดเห็น (survey questionnaire sample) ดังต่อไปนี้ 1. กำหนดเนื้อหาขอบเขตของแบบสอบถามโดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 2. สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลเชิงพื้นที่นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาแบบสอบถาม 3. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จากเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลเชิงพื้นที่ ทำเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ 1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตโรงเรียนทั้ง 4 แห่งเพื่อประสานในการเก็บข้อมูลในโรงเรียน โดยใช้วิธีการการเก็บข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) ภายหลังจากชั่วโมงเรียนวิชาแนะแนว และช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน 2. แจกแบบสอบถามกลุ่มเยาวชนในพื้นที่อายุ 15 - 24 ปีและศึกษาอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา จำนวนทั้งหมด 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสรรพวิทยาคม วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด โรงเรียนเทศบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (โรงเรียนเทศบาล 5) และโรงเรียนภัทรวิทยา (เอกชน) จำนวน 400 ชุดโดยแบ่งเป็น โรงเรียนละ 100 ชุด

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ภายหลังจากการเก็บข้อมูลแล้วเสร็จผู้วิจัยนำข้อมูลทำการวิเคราะห์ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยแจกแจงความถี่ (frequency) การหาจำนวนร้อยละ (percentage) ของแต่ละคำตอบ ทั้งนี้รวมถึงการใช้ค่าสถิติพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อใช้แสดงการกระจายข้อมูล

2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

ประชากร คือ เยาวชนที่มีประสบการณ์เล่นการพนันในพื้นที่แม่สอด - เมียวดี เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ 1. เยาวชนที่มีประสบการณ์เล่นการพนันในพื้นที่ 3 คน ซึ่งหมายถึงเยาวชนที่ตอบแบบสอบถามที่มีความน่าสนใจในประเด็นที่ศึกษา อาทิ เคยเข้าไปเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้าน เคยทำงานอยู่ในบ่อนการพนัน เคยเล่นการพนันจนนำมาสู่ปัญหาด้านต่าง ๆ เป็นต้น 2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอแม่สอด นายกเทศมนตรีแม่สอด และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 3. ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) จำนวน 2 คน ครูโรงเรียน 4 คน ผู้นำชุมชน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน

2.2 เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยแยกการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 รูปแบบคือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) และ การสนทนากลุ่มย่อย (focus group discussion)

2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ดังนี้ 1. กำหนดเนื้อหาขอบเขตของแบบสัมภาษณ์โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยและสอดคล้องกับหน่วยงานที่ต้องการสัมภาษณ์ 2. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์จากเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลเชิงพื้นกำหนดรายละเอียดด้านเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) จากเยาวชนที่มีประสบการณ์เล่นการพนันในพื้นที่ 3 คน 2. การสนทนากลุ่มย่อย (focus group discussion) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก นายอำเภอแม่สอด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอแม่สอด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น จำนวน 1 ครั้ง โดยใช้ประเด็น คือ 2.1) ประเด็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่จากแบบสอบถาม 2.2) ปรัชญาหรือในการกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันเยาวชนในการเล่นการพนันในพื้นที่ 3. การสนทนากลุ่มย่อย (focus group discussion) ภาคประชาสังคมและภาคเอกชน (ธุรกิจ) จำนวน 2 คน ครูโรงเรียน 4 คน ผู้นำชุมชน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน ทำการการสนทนากลุ่มย่อยทั้งหมด 1 ครั้ง โดยใช้ประเด็น คือ 3.1) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่จากแบบสอบถาม 3.2) ปรัชญาหรือในการสร้างภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคม ในการค้นหามาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาวชนในการเล่นการพนัน 4. การใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non - participation observation) เพื่อสังเกตการณ์ทางเข้าไปฝั่งบ่อนการพนันของประเทศเพื่อนบ้านว่ามีเยาวชนเข้าไปยังบ่อนการพนันดังกล่าวหรือไม่

2.5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบร่วมกันเพื่อที่จะจัดหมวดหมู่ข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไปวิเคราะห์ จากนั้นนำสู่การนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (descriptive) ซึ่งเป็นการเขียนอธิบายและให้ความละเอียดของเนื้อหาและสิ่งที่ได้ค้นพบในงานวิจัย จนนำไปสู่การอภิปรายผลในส่วนสุดท้ายของงานวิจัยฉบับนี้ ทั้งนี้การเขียนนำเสนอข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะอ้างอิงบนฐานของวัตถุประสงค์ในการวิจัยของงานชิ้นนี้เป็นสำคัญ

ผลการวิจัย

การนำเสนอข้อมูลในประเด็นเรื่องสถานการณ์การเล่นการพนันในเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพนัน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ (Rating scale) ได้แก่ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย (บุญชม ศรีสะอาด, 2546, น.162) ซึ่งมีให้เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว มีการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ (ความคิดเห็น)	คะแนน
เห็นด้วย	1
ไม่แน่ใจ	2
ไม่เห็นด้วย	3

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถาม

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3 - 1}{3} = 0.66$$

ระดับคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
ระดับ 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.66	เห็นด้วย
ระดับ 2	ค่าเฉลี่ย 1.67 - 2.32	ไม่แน่ใจ
ระดับ 3	ค่าเฉลี่ย 2.33 - 3.00	ไม่เห็นด้วย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในข้อความยาวชนเห็นด้วยหรือไม่กับความต่อไปนี้

ข้อความ	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับ ความ คิดเห็น
1. การเล่นเกมเป็นเรื่องปกติ ใคร ๆ ก็เล่น	2.51	0.704	ไม่เห็นด้วย
2. การเล่นเกมเป็นเรื่องใกล้ตัว	1.58	0.685	เห็นด้วย
3. การเล่นเกมทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย	2.38	0.718	ไม่เห็นด้วย
4. การเล่นเกมทำให้รู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน คลายเครียด	2.19	0.762	ไม่แน่ใจ
5. การเล่นเกมเป็นวิธีการหาเงินได้ง่ายๆ	2.39	0.751	ไม่เห็นด้วย
6. การเล่นเกมออนไลน์ทำให้เยาวชนเล่นเกมมากขึ้น	1.76	0.830	เห็นด้วย
7. คนเล่นเกมอาจก่อปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น ลักเล็กขโมยน้อย ค้าประเวณี	1.40	0.690	เห็นด้วย
8. บ่อนการพนันตามชายแดนทำให้รู้สึกอยากเล่นเกมพนัน	2.35	0.699	ไม่เห็นด้วย
9. การเล่นเกมพนันทำให้ถูกยอมรับทางสังคม	2.70	0.526	ไม่เห็นด้วย
10. การเล่นเกมพนันคือการทำงานอย่างหนึ่ง	2.52	0.678	ไม่เห็นด้วย
สรุปค่าเฉลี่ย	2.18	0.704	ไม่แน่ใจ

จากตารางที่ 1 พบว่า ในประเด็นเยาวชนเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้ เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีค่าเฉลี่ยทั้งหมด 2.18 หมายถึง **ไม่แน่ใจ** คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในประเด็นท่านเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ การเล่นเกมพนันทำให้ถูกยอมรับทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.70) หมายถึง ไม่เห็นด้วย, การเล่นเกมพนันคือการทำงานอย่างหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.52) หมายถึงไม่เห็นด้วย, การเล่นเกมเป็นเรื่องปกติ ใคร ๆ ก็เล่น (ค่าเฉลี่ย 2.51) หมายถึง ไม่เห็นด้วย, การเล่นเกมเป็นวิธีการหาเงินได้ง่ายๆ (ค่าเฉลี่ย 2.39) หมายถึง ไม่เห็นด้วย, การเล่นเกมทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย 2.38) หมายถึง ไม่เห็นด้วย, บ่อนการพนันตามชายแดนทำให้รู้สึกอยากเล่นเกมพนัน (ค่าเฉลี่ย 2.35) หมายถึง ไม่เห็นด้วย, การเล่นเกมทำให้รู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน คลายเครียด (ค่าเฉลี่ย 2.19) หมายถึง ไม่แน่ใจ, การเล่นเกมออนไลน์ทำให้เยาวชนเล่นเกมมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 1.76) หมายถึง เห็นด้วย, การเล่นเกมเป็นเรื่องใกล้ตัว (ค่าเฉลี่ย 1.58) หมายถึง เห็นด้วย และคนเล่นเกมอาจก่อปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น ลักเล็กขโมยน้อย ค้าประเวณี (ค่าเฉลี่ย 1.40) หมายถึง เห็นด้วย

2. ประสิทธิภาพและผลกระทบจากการเล่นพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี
ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของประสิทธิภาพการเล่นการพนันเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามโดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ลอตเตอรี่	98 คน	13.1
หวยใต้ดิน	60 คน	8.0
ไพ่เสือ-มังกร	50 คน	6.7
พนันไพ่อื่น ๆ	79 คน	10.6
เกมยิงปลา	52 คน	7.0
เครื่องสล็อต	31 คน	4.2
พนันฟุตบอล	50 คน	6.7
มวยตู	13 คน	1.7
น้ำเต้าปูปลา/ไฮโล	98 คน	13.1
วัวชน	13 คน	1.7
อื่น ๆ	7 คน	0.9
ไม่เคยเล่นการพนัน	195 คน	26.1
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเล่นการพนันมากที่สุดจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1, รองลงมาตามลำดับ คือ เล่นการพนันประเภทน้ำเต้าปูปลา/ไฮโลจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1, เล่นการพนันประเภทลอตเตอรี่ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1, เล่นการพนันประเภทพนันไพ่อื่น ๆ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6, เล่นการพนันประเภทเกมยิงปลา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0, , เล่นการพนันประเภทไพ่เสือ - มังกรจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7, เล่นการพนันประเภทพนันฟุตบอล จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7, เล่นการพนันประเภทเครื่องสล็อต จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2, เล่นการพนันประเภทมวยตูจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7, เล่นการพนันประเภทวัวชน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และเล่นการพนันประเภทอื่น ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของประเด็นประเภทการพนันที่เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามชอบเล่นมากที่สุด

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ไพ่	40 คน	10.0
พนันบอล	25 คน	6.3
ไฮโล	22 คน	5.5
เครื่องสล็อต	12 คน	3.0
เกมยิงปลา	15 คน	3.8
ไก่ชน	4 คน	1.0
น้ำเต้าปูปลา	1 คน	0.3
ห่วยใต้ดิน	9 คน	2.3
ลอตเตอรี่	36 คน	9.0
ผู้ไม่ตอบข้อคำถาม	236 คน	59.0
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามไม่ตอบข้อคำถาม จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.0, ประเภทรูปการพนันที่เยาวชนชอบมากที่สุด คือ ไพ่ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0, รองลงมาตามลำดับได้แก่ ลอตเตอรี่ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0, พนันบอล จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3, ไฮโล จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5, เกมยิงปลา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8, เครื่องสล็อต จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0, ห่วยใต้ดิน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 และไก่ชน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0²

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของเหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เยาวชนเล่นการพนัน

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ความสนุก/คลายเครียด	81 คน	20
ท้าทาย/เท่ห์	29 คน	7
เข้ากลุ่มกับเพื่อน	7 คน	2
อยากลอง/เสี่ยงโชค	86 คน	22
อยากได้เงิน	65 คน	16
มีแหล่งที่เล่นอยู่ใกล้ๆ/เข้าถึงง่าย	7 คน	2
คิดว่าจะมีโอกาสชนะมาก	35 คน	9
สื่อโฆษณาจูงใจ	13 คน	3
มีคนชักชวน	52 คน	13
ไม่ตอบคำถาม	25 คน	6
รวม	400 คน	100

จากตารางที่ 4 พบว่า เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เยาวชนเล่นการพนัน คือ ยากลอง/ เสี่ยงโชค จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22, รองลงมาตามลำดับได้แก่ ความสนุก/คลายเครียด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20, ยากได้เงิน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16, มีคนชักชวน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13, คิดว่าจะมีโอกาสชนะมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9, ทำหาย/เทท์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7, สื่อโฆษณาจูงใจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3, มีแหล่งที่เล่นอยู่ใกล้ ๆ/ เข้าถึงง่าย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2, เข้ากลุ่มกับเพื่อน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2 และ ผู้ไม่ตอบข้อคำถาม จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6³

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของเยาวชนเริ่มเล่นการพนันครั้งแรกตอนอายุกี่ปี

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
5 ปี	2 คน	0.5
6 ปี	4 คน	1.0
8 ปี	3 คน	0.8
9 ปี	2 คน	0.5
10 ปี	19 คน	4.8
11 ปี	2 คน	0.5
12 ปี	7 คน	1.8
13 ปี	7 คน	1.8
14 ปี	16 คน	4.0
15 ปี	44 คน	11.0
16 ปี	22 คน	5.5
17 ปี	4 คน	1.0
18 ปี	8 คน	2.0
20 ปี	2 คน	0.5
ผู้ไม่ตอบข้อคำถาม	258 คน	64.5
รวม	400 คน	100.0

² **ข้อสังเกต** ในประเด็นคำถามประเภทการพนันที่เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามชอบเล่นมากที่สุด ปรากฏว่ามีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามข้อนี้จำนวน 236 คน จากกลุ่มสัมภาษณ์เยาวชนบางส่วนพบว่าในการไม่ตอบคำถามในข้อนี้ส่วนใหญ่ไม่ยากตอบเพราะว่ากลัวคนอื่นรู้ว่าเคยเล่นการพนัน เพราะเยาวชนพื้นที่ไปเล่นการพนันเป็นครั้งคราวไม่ได้เล่นเป็นประจำ ฉะนั้นเมื่อกรอกข้อมูลให้ผู้วิจัยเยาวชนจึงมีข้อกังวลตรงประเด็นนี้ ทั้งนี้รวมถึงเยาวชนเคยเล่นการพนันแต่ไม่กล้าระบุข้อมูลก็เนื่องจากว่าตอนทำแบบสอบถามอยู่ในพื้นที่โรงเรียนเยาวชนจึงกังวลเรื่องการคร่ำครึหรือลงโทษและแจ้งเรื่องไปยังผู้ปกครอง ซึ่งข้อกังวลนี้ผู้วิจัยได้พยายามบอกกับเยาวชนว่าคำถามเหล่านี้ปกปิดเป็นความลับ แต่อย่างไรก็ตามเยาวชนบางส่วนจึงเลือกที่จะให้ข้อมูลไม่ตรงกับตนเอง

³ **ข้อสังเกต** ประเด็นประสบการณ์และผลกระทบจากการเล่นการพนันมีผู้ไม่ตอบคำถาม 25 คน จากการสัมภาษณ์เยาวชนไม่ตอบคำถามข้อนี้พบว่าการพนันเป็นเรื่องไกลตัวและไม่ได้สนใจเรื่องการพนัน

จากตารางที่ 5 พบว่า เยาวชนเริ่มเล่นการพนันมากที่สุดครั้งแรกตอนอายุ 15 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11, ลำดับรองลงมาได้แก่ อายุ 16 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5, อายุ 10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8, อายุ 14 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0, อายุ 18 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2, อายุ 12 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8, อายุ 13 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8, อายุ 17 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0, อายุ 6 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0, อายุ 8 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8, อายุ 5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5, อายุ 9 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5, อายุ 11 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5, อายุ 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5, และผู้ไม่ตอบข้อคำถาม จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5⁴

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของเยาวชนเล่นการพนันบ่อยแค่ไหน

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
นาน ๆ ที่ตามโอกาส	202 คน	50.5
2 – 3 เดือนครั้ง	18 คน	4.5
เดือนละ 1-2 ครั้ง	1 คน	0.3
สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	3 คน	0.8
เล่นทุกวัน/เกือบทุกวัน	3 คน	0.8
ผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม	173 คน	43.3
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า นาน ๆ ที่ตามโอกาส จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 ลำดับรองลงมาได้แก่ 2 – 3 เดือนครั้ง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5, สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8, เล่นทุกวัน/ เกือบทุกวัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8, เดือนละ 1-2 ครั้ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 และผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3⁵

⁴ **ข้อสังเกต** ประเด็นเยาวชนเริ่มเล่นการพนันครั้งแรกตอนอายุที่ป็นผู้ไม่ตอบคำถาม 258 คน จากการสุ่มสัมภาษณ์เยาวชนไม่ตอบคำถามข้อนี้พบว่าการพนันเป็นเรื่องไกลตัวและไม่ได้เล่นการพนันจริง และบางส่วนก็ไม่แน่ใจเลยเลือกจะไม่เลือกตอบข้อนี้ ทั้งนี้ เยาวชนยังกังวลเรื่องการครุฑำหนึหรือการลงโทษการโทษจากผู้ปกครอง

⁵ **ข้อสังเกต** ประเด็นเล่นการพนันบ่อยแค่ไหนมีผู้ไม่ตอบคำถาม 173 คน จากการสุ่มสัมภาษณ์เยาวชนไม่ตอบคำถามข้อนี้พบว่ไม่แน่ใจเลยเลือกจะไม่เลือกตอบข้อนี้

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของเยาวชนเอาเงินจากไหนเล่นการพนัน
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
เงินไปโรงเรียนที่ได้จากผู้ปกครอง	64 คน	21.9
เงินเก็บตัวเอง	121 คน	41.4
เงินที่ยืมจากคนอื่น	13 คน	4.5
เงินที่ได้จากการพนันที่ผ่านมา	36 คน	12.3
หยิบฉวย แอบเอาเงินผู้ปกครอง	8 คน	2.7
เงินจากการทำงานพิเศษ	25 คน	8.6
อื่น ๆ	25 คน	8.6
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า เงินเก็บตัวเอง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4, เงินไปโรงเรียนที่ได้จากผู้ปกครอง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9, เงินที่ได้จากการพนันที่ผ่านมา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3, เงินจากการทำงานพิเศษ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6, อื่น ๆ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6, เงินที่ยืมจากคนอื่น จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และผู้หยิบฉวย แอบเอาเงินผู้ปกครอง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของสถานที่ในการเล่นการพนัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
บ้าน	57 คน	19.5
โรงเรียน	52 คน	17.7
บ่อนในพื้นที่ชุมชน	34 คน	11.6
ข้ามฝั่งไปประเทศเพื่อนบ้าน	32 คน	10.9
เล่นออนไลน์	77 คน	26.3
อื่น ๆ	41 คน	14.0
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า เยาวชนผู้ตอบเล่นออนไลน์มากที่สุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3, รองลงมาตามลำดับได้แก่ บ้าน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5, โรงเรียน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7, อื่น ๆ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0, บ่อนในพื้นที่ชุมชน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6, และข้ามฝั่งไปประเทศเพื่อนบ้าน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของผลกระทบจากการเล่นพนันอะไรบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
เสียการเรียน	50 คน	15.2
ทะเลาะวิวาทกับคู่พนัน	32 คน	9.7
ถูกขู่/ทำร้ายร่างกายจากเจ้าหนี้	7 คน	2.1
พ่อแม่ผู้ปกครองดุตำ/ลงโทษ	40 คน	12.2
ครูอาจารย์ดุตำ/ลงโทษ	46 คน	14.0
มีความเครียดมาก	35 คน	10.6
ถูกโกง/ไม่จ่าย/จ่ายไม่ครบ	45 คน	13.7
เป็นหนี้พนัน	21 คน	6.4
อื่น ๆ	53 คน	16.1
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่าผลกระทบจากการเล่นการพนันตามลำดับดังนี้ คือ เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบอื่น ๆ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1, เสียการเรียน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2, ครูอาจารย์ดุตำ/ลงโทษ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 , ถูกโกง/ ไม่จ่าย/จ่ายไม่ครบ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7, พ่อแม่ผู้ปกครองดุตำ/ลงโทษ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2, ความเครียดมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6, ทะเลาะวิวาทกับคู่พนัน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7, เป็นหนี้พนัน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4, และถูกขู่/ทำร้ายร่างกายจากเจ้าหนี้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละของการรับรู้ปัญหาจากการพนันในพื้นที่แม่สอด-เมียวดี
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ติดยาเสพติด	118 คน	15.0
ลักขโมย/ชิงทรัพย์	149 คน	19.0
ค้าประเวณี	70 คน	8.9
ค้าของเถื่อน	60 คน	7.6
ค้ายาเสพติด	93 คน	11.8
ฆ่าตัวตาย	66 คน	8.4
การใช้ความรุนแรงในครอบครัว	91 คน	11.6
พฤติกรรมก้าวร้าว	104 คน	13.2
อื่น ๆ	35 คน	4.5
รวม	400 คน	100.0

จากตารางที่ 10 พบว่า การรับรู้ปัญหาจากการพนันในพื้นที่แม่สอด - เมียวดี ได้แก่ ลักขโมย/ ชิงทรัพย์ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0, ตีดาเสพติด จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0, พฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 , ค้ายาเสพติด จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8, การใช้ความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6, ค้าประเวณี จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9, ฆ่าตัวตาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4, ค่าของเถื่อน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6, และอื่น ๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

นอกจากการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนของคุณข้อมูลเชิงปริมาณข้างต้น ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indebt interview) จากเยาวชนซึ่งเป็นนักเรียนในพื้นที่ ซึ่งมีการให้ข้อมูลที่น่าสนใจ โดยรวมสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนซึ่งปรากฏอยู่ในพื้นที่ในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ การเล่นการพนันของเยาวชนเป็นการเล่นที่มีลักษณะเป็นครั้งคราวตามโอกาส ไม่ได้มีลักษณะของการเล่นเป็นอาชีพ และส่วนใหญ่ไม่เล่นในพื้นที่แม่สอด แต่จะข้ามไปเล่นในฝั่งเมียวดี โดยจากการสัมภาษณ์เยาวชนหญิงชื่อ A (นามสมมุติ) ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับการเล่นการพนัน จากบทสนทนา เยาวชนหญิงชื่อ A (นามสมมุติ) เล่าให้ฟัง คือ

“น้องเป็นคนหนึ่งที่เคยเล่นการพนันและปัจจุบันก็ยังคงเล่นอยู่ การเล่นการพนันในกลุ่มเพื่อน ๆ มักจะเรียกกันว่าข้ามไปบ่อน ซึ่งในที่นี้ก็แล้วแต่ว่าข้ามไปแล้วใครจะเล่นอะไร ขอบอะไรก็เล่นอันนั้น ไปกันประมาณ 3 – 4 ช่วงวันหยุด หรือ เสาร์ - อาทิตย์ เนื่องจากบ่อนเปิดตลอด ส่วนใหญ่ก็จะเลือกเล่นไพ่ เพราะว่าใช้เวลาไม่นาน เช่น ป็อกแดง เสือมังกร เงินที่ใช้เล่นประมาณ 100 – 200 บาท ซึ่งเอาเข้าจริง ๆ ก็ไม่ได้เงินทุกครั้งที่ได้เข้าไปเล่นบางครั้งก็เสีย เวลาเสียแล้วก็กลับ การไปเล่นที่บ่อนส่วนใหญ่จะเล่นในเมียวดีคอมเพล็กซ์ เพราะไปง่ายมีเรือข้ามตลอดและไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้รวมถึง ดูแล้วมันมีความปลอดภัยดี” (สัมภาษณ์เยาวชนหญิงชื่อ A (นามสมมุติ) เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2562)

จากบทสัมภาษณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าในพื้นที่แม่สอด-เมียวดี ปรากฏว่ามีเยาวชนเข้าสู่วิธีการพนันโดยการเล่นการพนันดังกล่าวเป็นการข้ามไปเล่นในบ่อนประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ เมียวดีคอมเพล็กซ์ ที่ตั้งอยู่กั้นพรมแดนบ้านท่าอาจ ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด ลักษณะการเล่นการพนันที่เกิดขึ้นในกรณีสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้างต้นเป็นการเล่นการพนันที่ไม่ได้เล่นเป็นอาชีพและใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในบ่อนการพนัน แต่เป็นลักษณะเล่นตามโอกาสการชักชวนของกลุ่มเพื่อน ลักษณะการเข้าไปเล่นประมาณ 3 - 4 คนใช้เงินเล่นประมาณ 100 – 200 บาท ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เยาวชนชาย ชื่อ B (นามสมมุติ) ในประเด็นว่าเคยเล่นการพนันหรือไม่ และปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเล่นการพนัน B (นามสมมุติ) เล่าให้ฟังดังนี้

“เคยเล่นการเล่นการพนัน โดยเริ่มจากแต่ก่อนก็ไม่ว่าสิ่งที่กำลังเล่นอยู่คือการพนัน เพราะว่าแต่ก่อนก็ตามพ่อกับแม่เข้าไปในบ่อนเป็นประจำเพราะว่าอยู่บ้านไม่มีใครดูแล พ่อแม่จึงพาไปอยู่ในบ่อนด้วย ซึ่งก็อยู่ในบ่อนตลอดจนรู้สึกว่าการพนันทำงาน จนกระทั่งโตพอที่จะรู้ความจึงเข้าใจว่าที่ในบ่อนนี้เขาเรียกกันว่าการพนัน แต่ก็ไม่ได้สนใจอะไร ปัจจุบันก็เล่นบ้างแต่ก็ไม่ใช่ว่าจะเล่นได้หมดทุกอย่างเพราะเครื่องเล่นบางอย่างเหมาะกับผู้เล่นใหญ่มากกว่า ส่วนผมกับเพื่อนก็มักจะเล่นอะไรง่ายๆ เช่นเครื่องสล็อต กับไพ่ป็อกแดง ส่วนสาเหตุการเล่นการพนันก็เล่นเพื่อความบันเทิง ไม่ได้หวังมาก เพราะวันธรรมดาที่เรียนหนังสือเหมือนกับคนอื่นทั่วไป อีกอย่างหนึ่งมันสนุกดีและ

ในฝั่งแม่สอดเล่นไม่ได้เพราะไม่มี หรือถ้าจะแอบเล่นก็กลัวตำรวจจับเพราะผิดกฎหมาย ดังนั้นจึงชวนเพื่อนมาเล่นฝั่งนี้ซึ่งเขาก็ให้เข้า” (สัมภาษณ์เยาวชนชาย ชื่อ B (นามสมมุติ) เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2562)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าในประเด็นเยาวชนบ่อนการพนันให้เข้าได้หรือไม่ จากการสัมภาษณ์พบว่า ถึงแม้ว่าบ่อนทุกบ่อนจะมีการเขียนป้ายห้ามเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 บริบูรณ์ เข้าใช้บริการและมีสัญลักษณ์รูปภาพห้ามในรูปแบบต่าง ๆ แต่ในสถานการณ์ความเป็นจริงไม่ได้มีการรักษากฎระเบียบที่เป็นทางการมากนัก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวไม่ได้อยู่ภายใต้กฎหมายที่เป็นอำนาจอธิปไตยของไทย แต่เป็นกฎหมายพิเศษที่บังคับใช้ในรัฐกระเหรี่ยงของเมียนมา ฉะนั้นการมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการห้ามเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้าจึงเป็นลักษณะการขอความร่วมมือระหว่างรัฐไทยกับรัฐกระเหรี่ยงเท่านั้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ในวิทยาลัยเทคนิคแม่สอด ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าลักษณะของการเข้มงวดเรื่องการห้ามเยาวชนไทยที่มีอายุต่ำกว่า 18 บริบูรณ์ เข้าบ่อนการพนัน เริ่มมีผลบังคับใช้อย่างจริงจังประมาณ 2 ปีนี้เอง เนื่องจากการจัดระเบียบชายแดนของรัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. ซึ่งก่อนหน้านี้จะมีการเข้มงวดเรื่องน้ำประปาคนสองฝั่งน้ำเมยก็ข้ามไปมากันปกติ โดยเฉพาะการข้ามไปเล่นการพนันถึงแม้ว่าจะมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับช่วงที่บ่อนเปิดใหม่ แต่ก็มี การข้ามไปกันตลอดเวลา จนกระทั่งมีการเข้มงวดภายใต้รัฐบาลดังกล่าวจึงมีการจัดช่วงเวลาในการข้ามฝั่ง คือ ไม่สามารถข้ามออกไปยังฝั่งเมยวดีได้หลังเวลา 20.00 น.

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวผู้วิจัยต้องการสะท้อนให้เห็นบริบทของสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมยวดี โดยจากผลการวิจัยทั้งในส่วนการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณที่ใช้แบบสอบถามในการสำรวจ (questionnaire) และการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) ซึ่งการค้นพบของผลการวิจัยปรากฏข้อมูลยืนยันว่ามีเยาวชนเล่นการพนันอยู่จริงในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมยวดี นอกจากนี้เพื่อนำเสนอข้อมูลว่าการข้ามไปเล่นการพนันในฝั่งเมยวดีนั้นปรากฏว่ามีเยาวชนข้ามไปมาอย่างง่ายดายซึ่งผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมสถิติในการนับจำนวนเยาวชนที่มีการข้ามไปบ่อนการพนันในฝั่งเมยวดี โดยกำหนดจุดนับจำนวนเยาวชนที่มีการข้ามฝั่งไปยังบ่อนการพนันไว้ 2 จุดข้ามได้แก่ พื้นที่หมู่บ้านท่าอาจ ซึ่งเป็นท่าตรงข้ามกับบ่อนการพนันเมยวดีคอมเพล็กซ์ และท่าข้ามตรงหมู่บ้านวังตะเคียนซึ่งตรงข้ามกับบ่อนการพนันสตาร์คอมเพล็กซ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บข้อมูลรวมทั้งหมดที่ละ 7 วัน ในช่วงเวลา 8.30น. ถึง 16.00 น. โดยปรากฏข้อมูลจำนวนเยาวชนทั้งชายและหญิงเดินทางข้ามไปยังคาสโนทั้งเมยวดีคอมเพล็กซ์ (Myawaddy Complex) และสตาร์คอมเพล็กซ์ จำนวน 104 คน (ข้อมูลจากคุณพิสุทธิ ไม่ปรากฏนามสกุล ผู้ทำการเก็บข้อมูล ณ วันที่ 8 - 25 กรกฎาคม 2562)

“การเก็บสถิติดังกล่าวผู้วิจัยไม่ได้อนุมานว่าจำนวนเยาวชนที่ข้ามไปยังบ่อนการพนันจะต้องเล่นการพนันทุกคน แต่เพียงว่าผู้วิจัยต้องการสะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศของความเป็นชายแดนที่มีการสิ้นไหลของคนในลักษณะของการข้ามแดนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในตรรกะแบบเดียวกันการเล่นการพนันก็อาศัยฐานคิดของความสิ้นไหลในพื้นที่ชายแดนในส่งผลให้เยาวชนเข้าสู่วิธีการพนันทั้งในแบบที่ตั้งใจที่จะเข้าไปเล่นการพนันและในรูปแบบของการเข้าไปเป็นพนักงานของบ่อนการพนัน”

ภาพที่ 1 ลักษณะการข้ามฝั่งไปยังบ่อนการพนันในเมียวดีโดยทางเรือที่ทางบ่อนการพนันเตรียมไว้ให้
(ที่มา: ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล วันที่ 11 พฤษภาคม 2562)

ภาพที่ 2 เมียวดีคอมเพล็กซ์
(ที่มา: ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2562)

อภิปรายผล

“เยาวชนกับบริบทของการพนันชายแดนในพื้นที่แม่สอด-เมียวดี”

การอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพนันเข้ามาวิเคราะห์ อันได้แก่ความหมายของการพนันซึ่งจิต เศรษฐบุตร ให้คำนิยามว่า “การพนันเป็นเอกเทศสัญญา ที่คู่สัญญาได้ให้คำมั่นซึ่งกันและกัน (จิต เศรษฐบุตร, 2540, น.18-32) ทั้งนี้ รุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์ นิยามว่า “การพนัน คือ สัญญาที่ก่อให้เกิดการเสียเงินหรือทรัพย์สิน โดยคู่สัญญาถือเอาผลแห่งเหตุการณ์ ในอนาคตอันไม่แน่นอน (รุ่งโรจน์ รื่นเรืองวงศ์, 2524, น.75-93) ส่วนกิตติธัช อินทเกษตร ยังหมายถึง การที่ต้องมีการได้เสียเงินทองหรือทรัพย์สิน ถ้าไม่ได้เอาทรัพย์สินเงินทองก็ไม่ผิด (กิตติธัช อินทเกษตร, 2553, น.40) การให้ความหมายดังกล่าวหากกล่าวโดยสรุปก็คือ การพนันคือการเสี่ยงโชคและ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน ซึ่งในความหมายดังกล่าวผลของการวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ของการเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนของเยาวชนยังคงมีการรับรู้ที่น้อยเกี่ยวกับ ความหมายของการพนันตามหลักการดังกล่าวซึ่งข้อมูลจากผลการวิจัยในเชิงปริมาณสะท้อนออกมา ดังนี้ คำถามที่มีค่าเฉลี่ยในประเด็น “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน แม่สอด-เมียวดี” ทานเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความต่อไปนี้มากที่สุด ได้แก่ การเล่นการพนันทำให้ ถูกยอมรับทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.70), การเล่นการพนันคือการทำงานอย่างหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 2.52), การเล่นพนันเป็นเรื่องปกติ ใคร ๆ ก็เล่น (ค่าเฉลี่ย 2.51), การเล่นพนันเป็นวิธีการหาเงินได้ง่าย ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.39), การเล่นพนันทำให้เข้ากลุ่มกับเพื่อนได้ง่าย (ค่าเฉลี่ย 2.38), บ่อนการพนัน ตามชายแดนทำให้รู้สึกอยากเล่นการพนัน (ค่าเฉลี่ย 2.35), การเล่นพนันทำให้รู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน

คลายเครียด (ค่าเฉลี่ย 2.19), การพนันออนไลน์ทำให้เยาวชนเล่นการพนันมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 1.76), การพนันเป็นเรื่องใกล้ตัว (ค่าเฉลี่ย 1.58) และคนเสียพนันอาจก่อปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น ลักเล็กขโมยน้อย ค้าประเวณี (ค่าเฉลี่ย 1.40) ข้อมูลเชิงตัวเลขดังกล่าว “สะท้อนให้เห็นฐานคิดของเยาวชนในพื้นที่แม่สอด - เมียวดีว่าในนัยความหมายเชิงทฤษฎีแล้วเยาวชนยังรับรู้ความหมายที่แท้จริงของการเล่นการพนัน ทั้งนี้จึงส่งผลต่อพฤติกรรมนำไปสู่ช่องทางการเข้าสู่วิถีแห่งการพนัน”

ส่วนสาเหตุการเล่นการพนันผู้วิจัยได้สรุปจากการทบทวนแนวคิดเรื่องการเล่นการพนัน โดยสังเคราะห์สาเหตุที่ทำให้คนเล่นการพนันไว้ อาทิ ความโลภ ความโก้ ค่านิยมของสังคมบางกลุ่ม ความท้าทาย ความภูมิใจ และความเชื่อในโชคนักพนัน เป็นต้น จากผลการการศึกษาในวิจัยฉบับนี้ ในประเด็นเรื่อง “เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ทำให้น้องเล่นการพนัน” พบว่า เยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า อยากรอง/เสี่ยงโชค จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9, สนุก/ คลายเครียด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6, อยากรับเงิน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3, มีคนชักชวน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9, คิดว่าจะมีโอกาสชนะมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3, ทำหาย/เทห์ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7, สื่อโฆษณาจูงใจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5, มีแหล่งที่เล่นอยู่ใกล้ๆ/เข้าถึงง่าย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9, และ เข้ากลุ่มกับเพื่อน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 จากข้อมูลเชิงตัวเลขข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นว่า “สาเหตุหรือเหตุผลส่วนใหญ่ของการเข้าสู่วงการพนันของเยาวชนเป็นไปตามกรอบแนวคิดด้วยเรื่องสาเหตุการเล่นการพนัน คือ การเสี่ยงโชคและการอยากรอง” ทั้งนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องงานศึกษาของ เสริน ปุณณะหิตานนท์ ได้ทำการศึกษาวิจัย “แนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการพนันของเยาวชน” โดยกล่าวถึงพฤติกรรมความเสี่ยงโชคของเยาวชน” (เสริน ปุณณะหิตานนท์, 2527, น.15)และ งานของ Amati ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันโดยศึกษาการใช้เวลาว่างของเด็กวัยรุ่น อายุ 7 - 16 ปี พบว่าการเล่นการพนันเกิดจากกิจกรรมกระทำในเวลาว่างและเป็นปรากฏการณ์ปกติในยามพักผ่อน (จรรยา กล่าวสุนทร, 2540, น.15) ทั้งนี้รวมถึงสมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (American Psychiatric Association, 2007) และศุภศักดิ์ ตระการรัตน์กุล กล่าวถึงสาเหตุการเล่นการพนันภายใต้แรงจูงใจต่าง ๆ อาทิ มีคนชักชวนความเทห์ และความท้าทาย เป็นต้น (ศุภศักดิ์ ตระการรัตน์กุล, 2550, น.15)

สำหรับประเด็นเรื่อง “ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพนัน” จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพนันระบุว่า เป็นผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบจากการเล่นการพนันในธรรมชาติของ อนันต์ เกตุวงศ์ธน หาพิพัฒน์ และชูพงศ์ จารุดำรงศักดิ์ อธิบายเพิ่มเติมว่าผลกระทบของการพนันนำมาซึ่งผลกระทบที่เกี่ยวกับอาชญากรรม เป็นต้นแบบแห่งความแตกแยก (อนันต์ เกตุวงศ์, 2541, น.26-27) การทะเลาะวิวาทและการประทุษร้ายต่อร่างกาย (ชูพงศ์ จารุดำรงศักดิ์, 2545, น.25) สอดคล้องกับสายสุรี จุติกุล ที่ระบุว่าข้อเสียของการพนัน คือ ถ้าการเล่นการพนันได้ประพฤติดิจนเป็นนิสัยแล้ว จะส่งผลให้บุคคลนั้นเป็นคนที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองต่อครอบครัวและสังคม (สายสุรี จุติกุล, 2531, น.227) และ จากผลการวิจัยในประเด็น “เยาวชนในพื้นที่แม่สอด-เมียวดีได้รับผลกระทบจากการเล่นพนันอะไรบ้าง” พบว่าเยาวชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า อื่น ๆ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1, เสียการเรียน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.2,

คิดเป็นร้อยละ 14.0, ถูกโกง/ ไม่จ่าย/จ่ายไม่ครบ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7, พ่อแม่ผู้ปกครองดุด่า/ ลงโทษ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2, ความเครียดมาก จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.6, ทะเลาะวิวาทกับคู่พัวพัน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7, เป็นหนี้พัวพัน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4, และถูกขู่/ทำร้ายร่างกายจากเจ้าหนี้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 “สำหรับประเด็นนี้ในบางข้อคำถามมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดเรื่องผลกระทบการพัวพันข้างต้นในข้อที่ว่าพัวพันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทและการขู่ทำร้าย”

นอกจากนี้ผลการศึกษาที่เป็นข้อมูลการสัมภาษณ์ “สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของเยาวชนที่มีการเล่นการพนันในพื้นที่กล่าวคือ ได้มีการเล่นการพนันและปัจจุบันก็ยังเล่นอยู่” ส่วนใหญ่จะไปเป็นกลุ่มเพื่อนและก็จะเลือกเล่นไพ่เป็นหลัก เยาวชนเข้าสู่วิถีการพนันโดยการ เล่นการพนันดังกล่าวเป็นการข้ามไปเล่นในบ่อนประเทศเพื่อนบ้าน อันได้แก่ เมียวดีคอมเพล็กซ์ ที่ตั้งอยู่กั้นพรมแดนบ้านท่าอาจ ในพื้นที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด ลักษณะการเล่นการพนันที่เกิดขึ้นในกรณีสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้างต้น “การเล่นการพนันที่ไม่ได้เล่นเป็นอาชีพและใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในบ่อนการพนัน แต่เป็นลักษณะเล่นตามโอกาสการชักชวนของกลุ่มเพื่อน ลักษณะการเข้าไปเล่นประมาณ 3 - 4 คนใช้เงินเล่นประมาณ 100 - 200 บาท” สำหรับข้อมูลในงานในประเด็นนี้ในเรื่องการเล่นเป็นอาชีพเนื่องจากเยาวชนในพื้นที่ไม่ได้มีการเล่นเป็นอาชีพเพียงแต่เล่นเป็นบางครั้ง เมื่อมีโอกาสเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ สุภาวดี ขุนทองจันทร์ ที่ได้อธิบายให้พฤติกรรมการเล่นการพนันนั้นคือการพนันหนึ่งของการใช้เงินของกลุ่มเยาวชน โดยงานศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเล่นการพนันของวัยรุ่นในบริบทของสังคมไทยภาคอีสานพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีและมุกดาหาร (สุภาวดี ขุนทองจันทร์, 2557, น.10-12) และงานวิจัยฉบับนี้ยังแตกต่างกับงานวิจัยของ กฤษฎา พรประภา ที่พยายามอธิบายถึงพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนในการเข้าถึงบ่อนการพนันได้โดยง่ายผ่านงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเล่นการพนันและความคิดเห็นของประชาชนในประเทศไทย ที่มีต่อสถานบันเทิงครบวงจร รีสอร์ทคาสิโนในประเทศไทย กล่าวคือพฤติกรรมการเล่นการพนันของประชาชนในเขตประเทศไทย พบว่า กลุ่มประชาชนในทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนยังคงเล่นการพนันอยู่อย่างสม่ำเสมอ (กฤษฎา พรประภา, 2560) แต่ในข้อพบงานวิจัยฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่าถึงแม้ว่าการเข้าถึงบ่อนการพนันจะเข้าได้โดยง่ายแต่ก็ชี้ว่าเยาวชนสามารถมีเงินเล่นการพนันได้ซึ่งการเล่นอาจเกิดจากการอยากลองไม่ได้เป็นการเล่นแบบมีอาชีพ

สรุป

สถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด-เมียวดี นำเสนอบริบทของพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดีในฐานะพื้นที่ที่มีสถานประกอบการคาสิโนเปิดให้บริการ การสถาปนาขึ้นของวงจรการพนันและคาสิโน ส่งผลต่อปัจจัยที่ทำให้เยาวชนไทยเข้าไปเล่นในบ่อนการพนันในจังหวัดเมียวดี โดยพฤติกรรมนั้นได้สะท้อนให้เห็นว่าการเล่นการพนันดังกล่าวไม่ใช่เป็นรูปแบบเดียวกับการเล่นการพนันทั่วไป แต่มีนัยเชิงพื้นที่ของอำนาจรัฐคอยกำกับดูแลถึงแม้จะได้ผลบ้างหรือไม่ได้ผลบ้างแต่ก็ยังถือว่าเกี่ยวพันกับอำนาจรัฐในการข้ามเขตแดน อย่างนั้นเนื่องด้วยธรรมชาติของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นนโยบายของรัฐในการสนับสนุนระบบการค้าแบบทุนนิยมที่สร้างโอกาสให้เกิดการเคลื่อนไหลทางด้านทุน ทรัพยากร สินค้า และผู้คน ด้วยเหตุนี้บริบทของเศรษฐกิจ

แบบทุนนิยมร่วมกับบริบทรัฐธรรมนูญใหม่ได้ส่งเสริมให้การเล่นการพนันในพื้นที่ชายแดนเพิ่มมากขึ้น จากจำนวนบ่อนคาสิโนที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ สะท้อนถึงความต้องการของผู้คนต่อการเล่นการพนัน ในบ่อนคาสิโน และสะท้อนให้เห็นว่ารัฐเอื้อให้เกิดการดำเนินธุรกิจดังกล่าว โดยไม่ให้ความสำคัญ กับเส้นเขตแดน หรือความมั่นคงทางการเมืองมากกว่าการพัฒนาเศรษฐกิจ

จากบริบทดังกล่าวว่าด้วยการล้นไหลของคนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี จึงทำให้ อิทธิพลของการแสวงหาโชคกลางภายใต้รูปแบบการเล่นการพนันเป็นสิ่งแปลกใหม่ในพื้นที่และ ชวนน่าลึ้มลอง ดังนั้นสถานการณ์ดังกล่าวจึงส่งผลต่อเยาวชนในพื้นที่ในการเข้าสู่วิถีแห่งการพนัน ทั้งในรูปแบบที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ อย่างไรก็ตามบทความวิจัยฉบับนี้ยังคงนำเสนอจุดยืนต่อข้อมูล เชิงประจักษ์ที่ได้จากการลงพื้นที่ทั้งในส่วนข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณและข้อมูลที่เป็นเชิงคุณภาพ โดยมองว่าพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดีมีเยาวชนเดินทางข้ามฝั่งไปเล่นการพนันในบ่อนการพนัน ของประเทศเพื่อนบ้านจริง แต่ลักษณะการเล่นดังกล่าวเป็นเพียงการเล่นแบบครั้งคราวไม่ได้ มีการเล่นเป็นอาชีพ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ ชายแดนแม่สอด - เมียวดี ปรากฏข้อมูลได้แก่ ความเห็นเกี่ยวกับเยาวชนต่อการพนันในพื้นที่ ชายแดนปรากฏว่าเยาวชนส่วนใหญ่มีความเห็นไม่แน่ใจต่อประเด็นเรื่องการพนัน ในประเด็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการเล่นการพนันของเยาวชนส่วนใหญ่เริ่มเล่นจากเล่นการพนันประเภทน้ำเต้าปูปลา/ ไฮโล ในประเด็นเหตุผลที่ทำให้เยาวชนเข้าสู่วิถีแห่งการพนัน คือ คือ อยากลอง/ เสี่ยงโชค โดยเยาวชน ในพื้นที่เริ่มเข้าสู่บ่อนการพนันอายุต่ำสุด 5 ปี จนถึง 18 ปี ทั้งนี้ผลวิจัยยังปรากฏให้เห็นภาพว่า นอกจากในบ่อนคาสิโนแล้วเยาวชนยังมีการเล่นการพนันในบริเวณบ้านและชุมชนมากกว่านั้น เยาวชนจำนวนหนึ่งเข้าสู่การเล่นการพนันแบบออนไลน์ สำหรับประเด็นเรื่องเงินที่ใช้เล่นการพนัน พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ใช้เงินเก็บตนเองและเงินที่ผู้ปกครองให้ ท้ายสุดปัญหาที่เยาวชนต้องเผชิญ หลังจากเข้าสู่วิถีแห่งการพนัน คือ การเสียการเรียน การลักทรัพย์ ปัญหายาเสพติด และพฤติกรรม ที่ก้าวร้าว เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยอ้างอิง จากข้อเท็จจริงของผลการวิจัยโดยการแก้ปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน แม่สอด - เมียวดี ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์การพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวต้องให้คำปรึกษาและอบรม ชัดเจน เยาวชน ว่าโดยเนื้อแท้ของ การพนันนำมาสู่ปัญหาอย่างไรบ้าง โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้เยาวชน ตระหนักถึงแล้วเสี่ยงที่จะไปทำกิจกรรมอื่นแทนที่จะมุ่งไปสู่การเล่นการพนัน

2. การแก้ไขปัญหาต่อสถานการณ์การพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี สถาบันครอบครัวจะต้องไม่สร้างวัฒนธรรมการเล่นการพนันไม่ว่าจะเป็นการเล่นในเชิงประเพณี เทศกาล หรือการเข้าบ่อนในเมียวดี

3. ในระดับชุมชนต่อการรับมือกับแก้ปัญหาการเล่นการพนันของเยาวชนในพื้นที่ชายแดนแม่สอด - เมียวดี ชุมชนมีการปรึกษาหารือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการสร้างหลักสูตรเสริมในประเด็นเรื่องการพนันเพื่อที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนและชาวบ้านในอำเภอแม่สอด ซึ่งในประเด็นนี้ถือว่าการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหานั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันในแต่ละภาคส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้หลักสูตรดังกล่าวครอบคลุมถึงทุกมิติของปัญหา และท้ายที่สุดจะเชื่อว่าจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

4. ในระดับปฏิบัติการชุมชนร่วมกันสร้างแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องเยาวชนกับปัญหาการเล่นการพนัน คือ การจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งในชุมชนโดยการพบปะพูดคุยเกี่ยวกับเยาวชนและการพนัน นำไปสู่การออกแบบการตรวจเยี่ยมและเฝ้าระวังเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการเข้าสู่วิถีการพนัน

5. การรับมือปัญหาในระดับรัฐ หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างทอ่งแท้และยอมรับข้อเท็จจริงว่าในพื้นที่มีจำนวนเด็กและเยาวชนเล่นการพนัน ทั้งในพื้นที่แม่สอดและการข้ามไปเล่นในฝั่งเมียวดี เนื่องจากการยอมรับข้อเท็จจริงดังกล่าวจะนำไปสู่การหาทางออกให้แก่สถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งหน่วยงานภาครัฐในทุกกระดับจะต้องมีการสำรวจปัญหา การเก็บข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน ด้วยเหตุนี้จึงจะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุดและมีความชัดเจน

6. การบูรณาการหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นกลไกสำคัญในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน อันได้แก่ ประชาสังคม ผู้ประกอบการ ช่างบ้าน ในการสร้างคณะกรรมการติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์ ในรูปแบบคล้ายกับกลุ่มอาสาสมัคร

บรรณานุกรม

- กิตติธัช อินทเพชร. (2553). พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอล: กรณีศึกษานักศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่งในภาคตะวันออก. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤษฎา พรประภา. (2560). พฤติกรรมการเล่นการพนันและความคิดเห็นของประชาชนในประเทศไทยที่มีต่อสถาบันบันเทิงครบวงจร รีสอร์ทคาสิโนในประเทศไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*.
- จิต เศรษฐบุตร. (2540). *หลักกฎหมายแพ่งลักษณะหนี้*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรยา กล่าวนุสร. (2540). *การศึกษาตัวแปรและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชูพงษ์ จารุดำรงศักดิ์. (2545). *ผลกระทบที่มีต่อสังคมและครอบครัวจากการเล่นพนันฟุตบอล*. (ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2561). *รัฐและทุนคาสโน: การลงทุนในพื้นที่ชายแดนไทยและเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสิน ปัญญาสุตระกุล. (2561). *คาสีและเครือข่ายธุรกิจ ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ แม่สอด-เมียวดี*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2560). *เครือข่ายธุรกิจและผลกระทบของการเปิดบ่อนคาสีในตามชายแดนไทย-พม่า: กรณีศึกษาเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จังหวัดตาก*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสันต์ ปัญญาแก้ว. (2561). *การพนัน รัฐพัฒนา คาสีในชายแดน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนันคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภ รัฐนัตรานนท์. 2557. *เทคนิควิจัยสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุภศักดิ์ ตระการรัตน์กุล. (2550). *การเสนอเนื้อหาเรื่องฟุตบอลต่างประเทศในหนังสือพิมพ์กีฬา กับปัญหาการพนันฟุตบอล*. (สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต). สาขาวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายสุรี จุติกุล. (2531). *การศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับพนันของเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- เสริม ปุณณะหิตานนท์. (2527). *การกระทำผิดในสังคม: สังคมวิทยาอาชญาและพฤติกรรมเบี่ยงเบน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2541). *หลักและเทคนิคการวางแผน (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

American Psychiatric Association. (2007). Retrieved from <https://www.psychiatry.org/>

สัมภาษณ์

A (นามสมมุติ), เยาวชนหญิง. (17 กุมภาพันธ์ 2562). [บทสัมภาษณ์].

B (นามสมมุติ), เยาวชนชาย. (17 กุมภาพันธ์ 2562). [บทสัมภาษณ์].